

Nota

Controleprotocol

Voor de accountantscontrole van de
jaarrekening

Berg en Dal

2024

Nota Controleprotocol gemeente Berg en Dal 2024

Overheidsorganisatie	Gemeente Berg en Dal
Officiële naam regeling	Nota Controleprotocol gemeente Berg en Dal 2024
Citeertitel	Nota Controleprotocol Berg en Dal
Vastgesteld door	Raadsbesluit
Onderwerp	Financiën en economie
Eigen onderwerp	Bedrijfsvoering

Grondslagen

- Financiële verordening (artikel 212 Gemeentewet)
- Algemene Wet Bestuursrecht
- Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
- Besluit accountantscontrole decentrale overheden
- Controleverordening (artikel 213 Gemeentewet) Berg en Dal 2023

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Berg en Dal besluit vast te stellen:

Nota Controleprotocol gemeente Berg en Dal 2024

Deze nota is vastgesteld in de openbare raadsvergadering van de gemeente Berg en Dal.
Aldus vastgesteld op 13 maart 2024.

De raad van de gemeente Berg en Dal,

De griffier,

De voorzitter,

1. Algemeen

1.1 Inleiding

Bij besluit van 26 september 2024 heeft de gemeenteraad aan Crowe Foederer opdracht verstrekt de accountantscontrole als bedoeld in artikel 213 van de Gemeentewet uit te voeren. Ter voorbereiding en ondersteuning van de uitvoering van de accountantscontrole moet de gemeenteraad nog een aantal zaken nader regelen. Dat gebeurt met dit controleprotocol. Het object van controle is de jaarrekening en het gevoerde financieel beheer.

1.2 Doelstelling

Dit controleprotocol heeft als doel nadere aanwijzingen te geven aan de accountant over de reikwijdte van de accountantscontrole, de daarvoor geldende normstellingen en de daarbij verder te hanteren goedkeurings- en rapporteringstoleranties voor de controle van de jaarrekening van de gemeente. De gemeenteraad kan de accountant alleen nadere aanwijzingen geven voor zover dit uitgaat boven de wettelijke minimumeisen. Deze nadere aanwijzingen hebben betrekking op de in dit protocol genoemde controletolerantie.

1.3 Wettelijk kader

Artikel 213 lid 1 van de Gemeentewet bepaalt dat de gemeenteraad één of meer accountants aanwijst als bedoeld in artikel 393 eerste lid Boek 2 Burgerlijk Wetboek voor de controle van de in artikel 197 Gemeentewet bedoelde jaarrekening en het daarbij verstrekken van een controleverklaring en het uitbrengen van een verslag van bevindingen.

In het kader van de opdrachtverstrekking aan de accountant kan de gemeenteraad nadere aanwijzingen geven voor te hanteren goedkeuringstoleranties en (afwijkende) rapporteringstoleranties. Ook wordt in de opdrachtverstrekking duidelijk aangegeven welke wet- en regelgeving in het kader van het financieel beheer onderwerp van rechtmatigheidscontrole is. De voor de toetsing door de accountant relevante wet- en regelgeving is in dit controleprotocol opgenomen.

2. Algemene uitgangspunten voor de controle

Zoals in artikel 213 Gemeentewet is voorgeschreven is de controle van de in artikel 197 van de Gemeentewet bedoelde jaarrekening, uitgevoerd door de door de gemeenteraad benoemde accountant, gericht op het afgeven van een oordeel over:

- de getrouwe weergave van de in de jaarrekening gepresenteerde baten en lasten en de activa en passiva;
- de getrouwheid van de in de jaarrekening opgenomen rechtmatigheidsverantwoording;
- de inrichting van het financieel beheer en de financiële organisatie gericht op de vraag of deze een getrouwe en rechtmatige verantwoording mogelijk maken;
- de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bij of op grond van algemene maatregel van bestuur te stellen regels, bedoeld in artikel 186 Gemeentewet (Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten);
- de verenigbaarheid van het jaarverslag met de jaarrekening.

Met rechtmatigheid bedoelen we dat de in de rekening verantwoorde lasten, baten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen, dat wil zeggen “in overeenstemming zijn met de begroting en met de van toepassing zijnde wettelijke regelingen, waaronder gemeentelijke verordeningen”.

3. Controletoleranties

3.1 Algemeen

De accountant richt de controle in, om na te gaan of er sprake is van fouten en baseert zich daarbij op risicoanalyse, vastgestelde toleranties en statistische deelwaarnemingen en extrapolaties.

3.2 Goedkeuringstolerantie

De goedkeuringstolerantie is het bedrag dat de som van fouten in de jaarrekening of onzekerheden in de controle aangeeft, die in een jaarrekening maximaal mogen voorkomen, zonder dat de bruikbaarheid van de jaarrekening voor de oordeelsvorming door de gebruikers wordt beïnvloed. De goedkeuringstolerantie is bepalend voor de oordeelsvorming en de strekking van de af te geven controleverklaring.

In het hierna opgenomen schema zijn de goedkeuringstoleranties opgenomen zoals deze zijn opgenomen in het besluit accountantscontrole decentrale overheden (BADO, artikel 2). Deze komen overeen met het wettelijk minimum en worden berekend op basis van de begroting van het desbetreffende jaar. Het gaat daarmee om de volgende goedkeuringstoleranties:

Goedkeuringstolerantie	Goedkeurend	Beperking	Oordeelonthouding	Afkeurend
<i>Fouten in de jaarrekening (% lasten)</i>	$\leq 1\%$	$>1\% <3\%$	-	$\geq 3\%$
<i>Onzekerheden in de controle (% lasten)</i>	$\leq 3\%$	$>3\% <10\%$	$\geq 10\%$	-

3.3 Rapporteringstolerantie

Naast de goedkeuringstolerantie wordt de rapporteringstolerantie onderkend. De rapporteringstolerantie heeft betrekking op het vastgestelde bedrag waarboven de accountant geconstateerde fouten en onzekerheden altijd opneemt in de rapportage van controlebevindingen. Bij overschrijding van dit bedrag vindt rapportering plaats in het verslag van bevindingen.

Voor de rapporteringstolerantie geldt de norm dat de accountant elke fout of onzekerheid groter dan 10% van de hiervoor genoemde goedkeuringstolerantie rapporteert. Daarmee sluiten we aan bij het bedrag dat we hanteren voor rapportering over verschillen in de jaarrekening (€ 100.000).

4. Begrip rechtmatigheid en de te controleren rechtmatigheidscriteria

4.1 Criteria

In het kader van de controle van de jaarrekening gelden op het gebied rechtmatigheid criteria waarmee de accountant bij de planning en uitvoering van de controlewerkzaamheden rekening moet houden. De verantwoording over deze criteria vindt plaats in de rechtmatigheidsverantwoording door het college, die is opgenomen in de jaarrekening. De accountant moet voor haar oordeelsvorming over de getrouwheid ook de rechtmatigheidsverantwoording controleren. De rechtmatigheidsverantwoording gaat in op de volgende rechtmatigheidscriteria:

- het begrotingscriterium;
- het voorwaardencriterium;
- het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium).

4.2 Begrotingscriterium

Het begrotingscriterium houdt in dat financiële beheershandelingen, die ten grondslag liggen aan de baten en lasten, en ook de balansposten, tot stand zijn gekomen binnen de grenzen van de geautoriseerde begroting en hiermee samenhangende programma's. In de (programma)begroting zijn de maxima voor de lasten vermeld, die door de gemeenteraad zijn vastgesteld. Dit houdt in dat de financiële beheershandelingen moeten passen binnen de begroting, waarbij het juiste programma, de toereikendheid van het begrotingsbedrag, en ook het begrotingsjaar van belang zijn. Met de controle op de juiste toepassing van het begrotingscriterium wordt getoetst of het budgetrecht van de gemeenteraad is gerespecteerd. Het begrotingscriterium is uitgewerkt in de Kadernota rechtmatigheid van de commissie BBV en in onze financiële verordening.

4.3 Voorwaardencriterium

Besteding en inning van gelden door gemeenten en gemeenschappelijke regelingen zijn aan bepaalde voorwaarden verbonden, waarop de accountant toetst. Deze voorwaarden liggen vast in wet- en regelgeving (Algemene verbindende voorschriften van de Europese Unie, formele wetten, algemene maatregelen van bestuur, ministeriële regelingen, raadsbesluiten, verordeningen, richtlijnen, protocollen en dergelijke met een wettelijke grondslag en jurisprudentie).

De gestelde voorwaarden hebben over het algemeen betrekking op:

- De omschrijving van de doelgroep respectievelijk het project;
- De heffing- en/of declaratiegrondslag;
- Normbedragen;
- De bevoegdheden;
- Het voeren van een administratie;
- Het verkrijgen en bewaren van bewijsstukken;
- Aan te houden termijnen besluitvorming, betaling, declaratie e.d.;
- Recht, hoogte en duur.

De precieze invulling verschilt per wet, respectievelijk regeling, respectievelijk verordening. Voor alle geldstromen dient ondubbelzinnig vast te staan welke voorwaarden erop van toepassing zijn. De door hogere overheden gestelde voorwaarden liggen vaak volledig vast. Dit geldt echter niet voor de voorwaarden in de gemeentelijke regelgeving. Uitgangspunt daarbij is dat er met name tegenover derden niet met terugwerkende kracht strengere normen zullen worden toegepast.

4.4. Het misbruik en oneigenlijk gebruik criterium (M&O-criterium)

Om misbruik en oneigenlijk gebruik van overheidsmiddelen te voorkomen zijn beheersmaatregelen nodig. In tegenstelling tot andere getrouwheids- en

rechtmatigheidsaspecten gaat het bij het M&O-criterium in het bijzonder om vast te stellen dat in de organisatie effectieve maatregelen zijn getroffen om misbruik te voorkomen, dan wel op te sporen. En dat de wet- en regelgeving duidelijk is, aangepast is aan actuele omstandigheden en te handhaven is. De gemeenteraad heeft met vaststelling van de Financiële verordening Berg en Dal en de Controleverordening Berg en Dal het kader bepaald aangaande het M&O beleid. De accountant toetst in hoeverre deugdelijke maatregelen zijn genomen ter voorkoming van misbruik en oneigenlijk gebruik.

5. Communicatie en periodiek overleg

Onderstaand is de overlegstructuur in een communicatiematrix vastgelegd voor het betreffende boekjaar. Uit oogpunt van doelmatigheid heeft het de voorkeur zoveel mogelijk gesprekken te combineren.

Naam	Aantal per jaar	Toelichting
Auditcommissie	1 à 2	De gemeenteraad is opdrachtgever van de accountant. De auditcommissie is namens de raad het aanspreekpunt voor de accountant. Met de auditcommissie bespreken we voorafgaand aan de controle de controleopdracht. Deze commissie behandelt ook de boardletter. In de vergadering, waarbij we de jaarrekening toelichten, licht de accountant zijn rapport van bevindingen bij de jaarrekening nader toe.
College van burgemeester en wethouders	1	Op verzoek verschijnt de accountant in de vergadering van het college. Verder licht de accountant op verzoek de interim-rapportage en de rapportage over de jaarrekening toe.
Concerncontroller	Div.	De concerncontroller is voor de accountant het eerste aanspreekpunt. Er zijn drie natuurlijke momenten: het pre-auditgesprek, de bespreking van de interim-controle (op basis van de concept managementletter) en de jaarrekening (op basis van het conceptrapport van bevindingen).

6. Rapportagemomenten accountant

6.1 Bevindingen

Tijdens en na afronding van de controlewerkzaamheden rapporteert de accountant als volgt:

Interim-controle

In het najaar voert de accountant een interim-controle uit. Over de uitkomsten van die tussentijdse controle brengt de accountant een verslag uit: de managementletter. In de managementletter staan aanbevelingen voor de interne bedrijfsvoering. Naast de managementletter schrijft de accountant ook een Boardletter. Dit is een samenvatting van de managementletter met daarin de bestuurlijk relevante punten. Het college ontvangt een afschrift van de managementletter. De boardletter, de samenvatting van de managementletter, wordt besproken met de auditcommissie. De gemeenteraad ontvangt de boardletter.

Jaarrekening

Controleverklaring

In de controleverklaring is op een gestandaardiseerde wijze, zoals wettelijk voorgeschreven, de uitkomst van de accountantscontrole weergegeven uitmondend in een oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening. Deze controleverklaring is bestemd voor de gemeenteraad, zodat deze de door het College van Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarrekening kan vaststellen.

Rapport van bevindingen

In overeenstemming met de Gemeentewet brengt de accountant over de accountantscontrole een rapport van bevindingen uit aan de raad en in afschrift aan het College van Burgemeester en Wethouders.

In het rapport van bevindingen rapporteert de accountant over de opzet en uitvoering van het financiële beheer en of de beheersorganisatie een getrouw en rechtmatig financieel beheer en een rechtmatige verantwoording daarover waarborgen.

Bijzondere controles

Over afzonderlijke controles (bijvoorbeeld bij subsidievaststellingen) maken we specifieke afspraken over de wijze van rapporteren en het tijdstip waarop de accountant rapporteert.

6.2 Uitgangspunten voor de rapportagevorm

Fouten of onzekerheden die de rapporteringstolerantie als bedoeld in onderdeel 3 van dit controleprotocol overschrijden, staan in een apart overzicht bij het rapport van bevindingen. De accountant rapporteert ook over eventuele bevindingen met betrekking tot de betrouwbaarheid en de continuïteit van de geautomatiseerde informatieverzorging en dataverwerking, als en voor zover relevant voor de accountantscontrole en van bestuurlijke betekenis.

7. Hardheidsclausule

Ondanks het feit dat het normenkader zorgvuldig is opgesteld is het onmogelijk te garanderen dat dit kader hiermee limitatief is. Dat betekent dat in die gevallen waarin de interne wet- en regelgeving zoals die is opgenomen in het normenkader niet voorziet, dan wel (interpretatie) ruimte laat, het college gemandateerd is om beslissingen te nemen. Wanneer het college van dit mandaat gebruik maakt, legt het hierover verantwoording af in de jaarrekening.

Bijlage 1

Normenkader rechtmatigheid

Het Normenkader is een inventarisatie van de in het kader van de rechtmatigheidscontrole relevante algemene wet- en regelgeving.

Deze algemene wet- en regelgeving moet veelal nog nader worden uitgewerkt. Voor subsidies van en voor derden stellen we bijvoorbeeld nadere subsidieregels op (verordening). Ook voor belastingen/heffingen regelen we zaken nader en moet een juridische titel worden verkregen via een verordening. Deze vindt u in de kolom interne regelgeving.

De randvoorwaarden waarbinnen we uitgaven (lasten) mogen doen, ontfangen we onder meer aan de begroting. De accountant kijkt voor de rechtmatigheidsbeoordeling vooral naar de bepalingen, die betrekking hebben op recht, hoogte en duur.

Met de in dit normenkader gepresenteerde inventarisatie bieden we een minimumkader voor de reikwijdte van de rechtmatigheidscontrole zoals vastgelegd in artikel 213 Gemeentewet en het met Algemene maatregel van bestuur vastgestelde Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden.

De raad stelt jaarlijks het normenkader vast vóór de controle van de jaarrekening, omdat er jaarlijks wijzigingen (kunnen) plaatsvinden in zowel de interne regelgeving als de externe regelgeving.

Zie de bijlage 'Normenkader Berg en Dal 2024' voor gedetailleerde weergave.